

TAITEILIJA

OUTOROMAANI

Janne J. U. U.
Lainaliha

TAITEILIJÄ

JANNE J.U.U. LAINALIHA

Taiteilija

Outoromaani

LAINALIHAN MUUTA TUOTANTOA

V-uskon profetia, romaani, BoD, 2019

- kertomus vulvauskonnosta, matriarkaatista ja sen kohtalosta

Oleminen on outo olio, novelleja, BoD, 2019

- tavallisen ihmisen kohtaamisia filosofian kanssa

Jotain takaisin Korvelle, romaani, BoD, 2021

- filantrooppi ja psykopaatti antavat jotain takaisin yhteisölle

© 2022 Janne J. U. U. Lainaliha

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

Kirjatilaukset: www.bod.fi

ISBN: 978-952-33-0370-6

1. Haluatko miljonääriksi?

Huhtikuussa 2018, iltapäivällä, turkulainen eläköitynyt puutarhateknikko Kauno Mielonen sai naisystävältä tekstiviestin: ”Voitit lotossa 6 miljoonaa!!!” Intoa uhkuva viesti oli pantu matkaan jo edellisenä päivänä. Mutta Mielosella oli tapana sulkea puhelin jo iltakuudelta voidakseen katsella rauhassa televisiota. Mieliohjelmia olivat dokumentit ja laatu elokuvat. Ei ollut järkevää seurata niitä vain puolella silmällä/korvalla/aivolla – siihen pakottaisi mahdollinen ohjelman aikana tuleva puhelu. Dokumentin samoin kuin laatu elokuvan sanoma tuli ymmärtää ja omaksua, muuten se jäisi pelkäksi ajanvietteeksi. Sitä mieltä hän oli. Ja aamupäivisin hän kirjoitti tarinoita, mikä vaati sekin keskittymistä. Puhelin oli silloinkin syytä pitää kiinni. Naisystävä Siru Hukkanen sen sijaan ei juuri koskaan katsonut mitään ohjelmaa kokonaan. Ja lehteä lukiessaan hän samalla kuunteli radiota ja jutusteli. Sellainen välinpitämättömyys keskittymistä ja tarjolla olevaa, ehkä hyvinkin valaisevaa informaatiota kohtaan meni yli Mielosen ymmärryksen. Kerta kaikkiaan.

Sitä paitsi, jos soittajalla olisi tärkeää asiaa tämä voisi, mikäli älyäisi, lähettää tekstiviestillä soittopyynnön. Vaikka Mielonen ei aina vastannutkaan puheluihin, ainakaan silloin, jos ne tulivat tuntemattomasta numerosta ja kyse olisi siis ehkä jonkin tyrkyttämisestä, niin tekstarit hän kyllä luki poikkeuksetta – sitten kun itselle sopi.

Hän yritti soittaa naisystävälle. Ei vastausta. Oli pikkuisen outoa, ettei rahasta pitävä Hukkanen ollut kirjoittanut pilailuviestiansa VERSAAILLA. Tuntui, että vitsin luonne olisi vaatinut sitä.

Hän istui sohvalla kirja kädessä (Airaksinen: *Lukion filosofia 1*) ja katseli lievästi huolestuneena vinttiyksiötään. Köyhää, pölyistä ja kulunutta, mutta järjestyksessä. Jokaisella esineellä oli looginen paikkansa. Kaikki oli, mitä hyvään elämään tarvittiin, jopa taidetta ja pieni määrä rihkamaa. Jos hän jostain käsittämättömästä syystä rikastuisi, vaikkei edes lotonnut, raha voisi muuttaa elämän vastoin hänen tahtoaan. Hän joutuisi kenties luopumaan rauhastaan ja tutuista ympyröistä. Miten kävisi silloin kirjoittamisen, rakkaimman harrastuksen? Hän hymähti ja pudisti päätä kuin tyhmyydelle. Onneksi mitään *status quo*a mullistavaa ei ollut näköpiirissä. Siispä lukemaan jälleen. Vai että tällaista niille 16-vuotiaille nykyään opetettiin...

Tunnin kuluttua Hukkanen pirautti takaisin. Heti yhteyden synnyttyä tämä huusi, oikeastaan kiljui korvia repivästi, että onneksi olkoon. Kimeä

ääni oli pakahtumaisillaan riemusta.

– Onko tämä joku myöhästynyt aprillipila, Mielonen mörisi.

– Mä lottosin sun puolesta kaikki nämä vuodet. Palkaksi remontti-hommista talossa. Ja nyt sua, Kauno, lykästi!

– Ei lykästänyt.

– Kylläpäs lykästi. Sun vakionumerot voitti. Sä olet nyt rikas. Onneksi olkoon!

– Mä en halua niitä rahoja. Mä en halua miljonääriksi. Mä sanoin sen sulle jo kauan sitten.

– Et sä voi olla tosissas.

– Pidä itse ne miljoonat. Jos ne on olemassa.

– Anna pojilles ne.

– En mä halua heillekään sellaista pahaa.

– Pahaa? Naisystävän ääni kuulosti pohjattoman epäuskoiselta, vaikka näitä asioita oli sentään käsitelty jo melko usein alkoholipitoisissa keskusteluissa.

Noissa keskusteluissa Mielonen oli mielestään tehnyt Hukkaselle ihan selväksi, että hänen arvonsa poikkesivat oikeasti valtavirrasta. Eivät vain puheiden tasolla, vaan nimenomaan teoissa. Sen hän oli ylpeänä havainnut jo monta kertaa elämänsä konkreettisissa tilanteissa.

– Mua kiinnostaa värkkäily, kirjoittaminen ja filosofia. En mä halua mitään häiriötekijöitä siihen. En mä halua siihen mitään miljoonia. Mä haluan olla rauhassa. Säkö et siis kaikkina näinä vuosina ole ottanut mua todesta?

– Olen tietysti.

– Ei siltä vaikuta. Tosipaikan tullen et usko kumminkaan.

– Uskotko itse? Mieti vähän. Ehkä sä vaan uhoat nyt. Ehkä sä olet shokissa.

– Eli et usko. Sä teet meille molemmille karhunpalveluksen, jos teet meikäläisestä miljonäärin. Se on varmaa. Sellainen juttu ei pysy salassa. Elämä muuttuu. Pahaan suuntaan. Persekärpäset alkaa parveilla. Hyvästi epikuroalaisuus. Hyvästi rauha ja vapaus, syrjässä eläminen ja arjen pienet nautinnot.

– Rauhoitu nyt ja mieti vähän.

Mielonen mietti. Hukkanen tuntui todellakin haluavan antaa hänelle ne kuusi miljoonaa, vaikka olisi itse tarvinnut niitä paljon enemmän. Ja oli itse maksanut lottorivin. Sellainen suoraselkäisyys oli kunnioitettavaa. Suorastaan ihailtavaa. Hukkanen oli rehellinen ihminen, tosi ystävä. Siltä se ainakin vaikutti.

– Ne rahat kuuluu sulle, Siru. Sähän ne lottositkin. Sä voit vihdoinkin peruskorjata tönösi. Älä mulle rupea mitään miljoonia lykkäämään. Pyydän. Niistä tulee vain murheita.

– Rauhoitu nyt ja mieti pari päivää.

– Ok. Tämä ei siis ole aprillipila?

– Ei todellakaan.

– Koska tämä olisi tosi tökerö aprillipila.

– Niin olisi. Samaa mieltä.

Hukkanen kuulosti äkkiä perin vakavalta, tuntui suhtautuvan häneen kuin rahamieheen, jolla on omaisuuden tuomaa painoarvoa. Vai oliko se vain kuvitelmaa? Yleensä ottaen rikasta kai kuunneltiin eri tavalla kuin köyhää, koska rikas pystyi myös toteuttamaan rahaa vaativat puheensa: maksuvoimaa riitti.

– No niin. Kiva kun soitit, Siru.

– Totta kai, Kroisos. Pysytään kuulolla. Se on moro.

– Moro. Terveisiä Tampereelle.

Puhelun jälkeen Mielonen huomasi korviensa kuumottavan. Kädetkin vapisivat vähän. Miksi? Ainakin siksi, että hänellä olisi nyt, periaatteistaan huolimatta, iso pala purtavana. Ja tällä kertaa se ei olisi mikään mielikuvituspala, kirjoittamiseen ja fiktion luomiseen liittyvä, vaan todellinen. Järkyttävän, suorastaan raivoisan todellinen. Kuuden miljoonan kokoinen.

Vastaus kysymykseen ”haluatko miljonääriksi” lienee useimmille meistä itsestään selvä: tietysti haluan! Se johtuu mielikuvista, jotka liitetään rikkauteen. Kysymys onkin yleensä retorinen. Mutta vastaavatko rikkauteen liitetyt mielikuvat todellisuutta?

Vaikka ollaankin ehkä valmiita myöntämään, ettei rahalla saa onnea – kyseisestä hokemasta on tullut truismi – niin ainakin vauraus helpottaa elämää, sanotaan. Voi ostaa kaikkea kivaa. Tavaraa ja palveluja. Turvaa. Nautintoja. Hyvinvointia. Ja ehkä kunnioitusta, tunnustusta, jopa valtaa muuttaa maailmaa.

Mutta elämä hyvinvointivaltiossa on tarpeeksi yltäkyläistä köyhänäkin verrattuna niihin, joilla on aito hätä, esimerkiksi nälänhätä. Köyhyys ei täällä ole absoluuttista, vaan suhteellista, sitä, että naapurilla näyttää valitettavasti olevan enemmän. Se tekee kateelliseksi. Perustarpeet kyllä tyydyttyvät kaikilla: ruoka, juoma, suoja, turva, seksi.

Tietyn hyvinvoinnin tason jälkeen toteutuu vähenevän hyödyn laki. Jos on erittäin nälkäinen ja juustosämpylän hinta on seitsemän euroa, sen luultavasti maksaa mukinoita. Toinenkin seitsemän euron juustosämpylä

vielä menee, jos yhä nälättää. Mutta kolmas alkaa jo tuntua kalliilta.

Tietyn rajan jälkeen rikkaus ei enää tuotakaan niin suurta iloa kuin mielikuvat kenties lupailivat. Toinen yksityislentokone ei tunnu yhtä mahtavalta kuin ensimmäinen. Eikä se ensimmäinenkään, kun sitä miettii, oikeastaan täyttänyt sille asetettuja toiveita. Yksityislentokone täytyy tietysti olla – rikkaus velvoittaa – mutta siitä tuntuu usein koituvan enemmän harmia kuin hyötyä. Raha näyttää poikivan huolia.

Lisäksi jotkut naapurit vaikuttavat katsovat rikkauden läpi, millainen olet ihmisenä. Se on heille rahoja tärkeämpää. Ja juuri nuo tietyt naapurit ovat niitä mielenkiintoisia ”aitoja ihmisiä”, joihin haluaisit tutustua, ellei rikkaus ”railona aukeaisi” välillenne.

Entä nautinnot? Parhaat nautinnot eivät maksa mitään: vapaus, kirjaston kirjat, kirjoittaminen tai muu luominen, ajatteleminen, kohottavat keskustelut, seksi. Onnelliseen, onnistuneeseen elämään ei hyvinvointivaltiossa tarvita enemmän rahaa, vaan oikeaa asennetta – sekään ei maksa mitään. Siispä vastaus kysymykseen ”haluatko miljonääriksi” ei ole lainkaan itsestään selvä. Vain tietämätön voi pitää sitä itsestään selvänä.

2. Via Dolorosa

Kevät oli television meteorologin mukaan kolme viikkoa myöhässä. Yöllä oli satanut lunta. Mittari ikkunan takana osoitti nollaa. Pihasyreenin silmut näyttivät kaikesta huolimatta turvonneilta.

Vastoin tapojaan Mielonen lähti aamukävelylle. Rintamamiestalo, jonka vintillä hän oli asunut vuokralla 20 vuotta, oli hänestä hyvin kaunis. Hän kääntyi katsomaan sitä – kaiken varalta hieman nostalgisissa tunnelmissa. Rimoitetut seinät olivat keltamullan väriset, peltikatto tummanpunainen, kolme ulko-ovea tummanruskeat. Ikkunapielet olivat valkoiset. Piha oli kallioinen, mutta silti siellä kasvoi iso koivu ja pihlaja, sekä joitakin istutettuja koristekasveja: syreenejä, virpiangervoja. Talo sijaitsi Vätin korkeimman mäen päällä ja siihen kuului myös matala keltainen ulkorakennus, jossa asukkaat voivat säilyttää polkupyöriään ja rojujaan. Lukuun ottamatta sitä, että toinen alakerran asukas seisotti pikkuisella pihalla kahta autoaan, jotka täyttivät sen kalliottoman osan lähes kokonaan, talon neljä vuokralaista asuivat Mielosen mielestä idyllissä, melkein kuin maalla, vaikka Turun keskusta oli matkaa vain puolitoista kilometriä.

Kirjoittamisesta ei ollut aamulla viiden korvilla meinannut tulla mitään. Rikastumisen aave oli pakottanut Pegasoksen laskeutumaan taivaalta. Kehitteillä oli tarina, jossa ihminen, vähän ennen itseaiheutettua sukupuuttoa, antoi simpansseille tulen. Eräänlainen Prometheus myytti siis. Apinat kehittäisivät kuitenkin ihan toisenlaisen elämänfilosofian kuin itsensä nurkkaan maalanneet ihmiset. Edellisenä iltana Mielonen oli nähnyt television luontodokumentin, jossa määrätietoiset simpanssit porukalla metsästivät apinaserkkujaan ruuakseen. Se oli melko pulmallista kaa-vaillon optimistisen, eettisesti korkeatasoisen kehitystarinan kannalta, sillä jonkinlaista tosiasioiden kunnioitustahan siinä täytyisi kai noudattaa. Ehkä apinoistakin tulisi todellisuudessa evoluution myötä samanlaisia julmia, itsekkäitä omaan pesäänsä paskantajia kuin ihmisistä. Aika näyttäisi... Mikäli kirjoittamisen alkuun joskus tosiaan kunnolla päästäisiin.

Naisystävä tituleerasi häntä taiteilijaksi. Omasta mielestään hän oli vielä erittäin kaukana siitä tittelistä. Joitakin juttuja oli julkaistu lehdissä. Kolme. Aiheina olivat olleet rakkaus, luonnonsuojelu ja puutarhanhoito. Ja niiden perusteella Hukkanen toisinaan hymy huulillaan ja pilke silmäkulmassa kysäisi, että milloinkaan se esikoisteos julkaistaan. Siihen oli vielä pitkä matka, kenties loputon. Sillä ensin tulisi löytää halukas kustantaja. Ja sitä ennen teosta pitäisi kirjoittajakurssin ohjaajan mukaan jaksaa

tyrkyyttä monille haluttomille kustantajille. Ja sitä ennen se pitäisi tietysti kirjoittaakin.

Haaveissa oli pakinasarjan tarjoaminen Yleisradiolle. Aamuvihjeitä. Niissä hän käsittelisi muun muassa suurta iljetystä uusliberalismia, jossa ehdotettiin, että jätetään köyhät ja heikot heitteille, armopalojen varaan. Heitetään vammaiset rotkoon, kuten spartalaisetkin tekivät. Uusliberalismi oli paitsi itsekkyyden ilmentymä myös itsetuhoinen ideologia, koska se hävittäisi lopulta ne, joiden varassa se voisi elää. Se menettäisi inhimilliset tuotannontekijät kohtelemalla heitä kuin orjia. Mutta Yleisradiossa tuskin arvostettaisiin vanhan puutarhateknikon yhteiskunnallisia mielipiteitä, vaikka tämä olisi kuinka palavissaan. Pitäisi olla yhteiskuntatieteiden alaan liittyvä oppiarvo. Ja auktoriteettia. Titteleitä ne kumarsivat, eivätkä järkeä. Tärkeää ei ollut mitä sanottiin, vaan kuka sanoi. Täytyi olla vähintään jonkin sortin kuluisuus, vaikka vain *realityshown* tähti, ennen kuin pääsi sanomaan. Joten radiopakinoita ei kannattaisi oikeastaan edes yrittää kirjoittaa. Silti hän oli tehnyt niitä jo muutaman pelkästä luomisen ilosta.

Oli pysähdyttävä 100 metrin päässä huilaamaan, jotta yläreisien ulkosivuilla jomottava kipu hellittäisi. Hän oli kuullut, että jollakin suomalaisella säveltäjällä oli ollut sama katkokävelyn tapainen vaiva, jonka syytä lääkärit eivät kiitettävän kovasta yrittämisestä huolimatta olleet pystyneet selvittämään. Kipu oli pakottanut Mielosen runsas vuosi sitten jäämään varhennetulle työeläkkeelle. Hän oli rakastanut työtään. Hän oli hoitanut neljän kaupunginosan viheralueet aivan yksin. Lauste, Vaala, Varissuo ja Huhkola. Hän oli hoitanut ne erinomaisesti ja aikaansaannoksistaan ylpeänä. Hän oli huhkinut aina täysillä, luonteensa mukaisesti. Piiripäällikön mukaan hän oli tehnyt kahden miehen työt. Ja se oli täysin totta. Ellei jopa kolmen. Ja vaikka hän välillä oli yrittänyt noudattaa hyväntahtoisia neuvoja ottaa rauhallisesti, kun tuli kiireettömämpi päivä, niin aina hän huomasi hetken kuluttua painavansa taas täysillä. Näkyväisen aikaansaaminen ja hyvä työnlaatu antoivat hänelle tyydytystä ja nautintoa. Eikä hän ollut raatanut ensisijaisesti palkan takia, saihan moni kaupungin viherosastolla palkkansa tekemättä juuri mitään. Eikä hän raatanut myöskään pomoja miellyttääkseen, sillä usein kului viikkoja ilman, että hän näki ai-nuttakaan. Ja hyvä niin. Ei häntä tarvinnut vahtia. Ehkä hänellä oli raata-jageeni? Perfektionistigeeni? Tai ehkä isävainajan esimerkki oli syöplynyt alitajuntaan. Oli miten oli, tajuaisella tasolla hän uurasti, myöskin kirjoit-tamisessa, toteuttaakseen projektiaan ja kutsumustaan.

Mieluisinta puuhaa olivat olleet viikoittaiset roskankeruukierrokset

Miten joku hyvä voikin olla pahaa, ja päinvastoin?

Kirja kertoo naisystävän taiteilijaksi kutsumasta Kauno Mielosesta, joka kirjoittaa romaaniaan. Siinä ihmisen jälkeen evoluution soihtua kantavat simpanssit. Miten niiden käy?

Ja miten käy taiteilijan, joka voittaa yllättäen lotossa kuusi miljoonaa?

Jos rahalla ei saa onnea, niin saako rahasta luopumisesta?

Ja jos simpansseille annetaan tuli... ryssivätkö ne(kin) homman?

Lainalihan neljäs teos on edeltävien tavoin humoristinen, omaleimainen, pisteliäs, absurdi, älykäs. Filosofian tapaan se kyseenalaistaa, kysyy ja ihmettelee.

BoD

9 789523 303706